

A názáreti lelkiesség bemutatása Charles de Foucauld, René Voillaume és Carlo Carretto írásai alapján

A názáreti periódust szoktuk rejtett életnek nevezni.

Bevezetésként meg kell jegyeznünk, hogy a rejtett élet kifejezést a lelki irodalom szerzői nagyon gyakran használták az olyan lelki magatartás és olyan erények összességének jelölésére, melyek valakit arra indítanak, hogy az emberektől elkülönülten éljen belső életet. Ezek közé az erények közé tartozik az alázatosság, a szegénység, az engedelmesség, a csend, a magányos ima, a szerénység és a névtelenség szeretete, sőt, hogy Foucauld atya kedves kifejezésével éljünk, bizonyos módon idetartozik a megalázkodás szeretete. Kétségtelen, hogy egyebek között ezek az erények is jellemezték Jézus názáreti életét. Mégis, hogy úgy mondjam, ennek inkább passzív vonatkozásait képviselték, azt a magatartást hangsúlyozták, amit az emberi kapcsolatoktól való visszahúzódás jellemez. Ilyen értelemben beszéltek a szerzők rejtett életéről, ezzel a kifejezéssel jelölték a világtól való visszavonultságot, az olyan életet, melynek lelki tevékenysége maga is láthatatlan. Ilyen értelemben állítják a kontemplatív szerzetesi élet mintaképeül a rejtett életet. Názáret misztériumának eddig ez volt a legelterjedtebb felfogása.

Krisztus tehát nem az emberektől elkülönülve rejtőzött. A világtól való elvonultság, a magány, egyszóval a feltűnő életmód ráirányította volna honfitársai figyelmét. Jézus éppen ellenkező módon rejtette el igazi személyiségét; úgy, hogy a lehető legjobban elvegyült, eltűnt köztük. Kétségbevonhatatlan tény: Jézus úgy rejtőzködött, hogy mindig, minden körülmény között a rokonaihoz, a szomszédjaihoz, a falu többi lakóihoz hasonlóan cselekedett. Nem az emberi közösségtől való visszavonulással, éppen ellenkezőleg: a mindennapi élettel való elvegyülés révén rejtőzik névtelenségbe.

Ezek a körülmények nem a nyomort, hanem a munkás szegénységet jelentik, vagyis nem a legalacsonyabb szintet.

Az emberek túlnyomó többségének valóban az a társadalmi rang, az az életmód jut osztályrészül, melyet Jézus választott.

Annyi bizonyos, hogy Jézus családja és önmaga számára azoknak a szegényeknek sorsát választotta, akik kétkezi munkával keresik meg a mindennapit. Jézus tehát munkás volt. Munkája egyszerűen kézművesség, korának ez volt egyetlen ipari

jellegű munkalehetősége. Így vállalja a munkásleltől fakadó valamennyi kényszerűséget: a testi munka fáradságát, a munkabér beszűkítését, a dolgozók néha túlzott jogtalan követelődését, a munkátlan napokat, a mindennapi élet küzdelmeit. Harminc éven át kétségtelenül ez volt életének mindennapi vezérfonala.

Életének erre az emberi szakaszára inkább az jellemző, hogy Jézus egyetlen gesztussal sem fedte fel küldetését. Megváltó szeretete tehát kizárólag a Fiú és az Atya bensőséges csendjében nyilvánul meg, a szüntelen, izzó könyörgésben az emberiségért. Övéi és honfitársai szemében, a leghétköznapibb cselekedetek és munkák töltötték be oly mindennapi, oly egyszerű életét.

Jézus lehetett volna gazdag, nem volt szüksége vágyai korlátozására. Nem, szegény akart lenni, hogy részt vegyen a szegények egyetemes korlátozottságában, elviselje a hiányt, testében szenvedjen attól a kegyetlen valóságtól, amely a kenyérkereső emberre nehezedik, és lelkében szenvedjen a nincstelenek állandó bizonytalanságától.

Ez a hiteles szegénység, amelyet a szeretet támogat, az igazi boldogság, amelyről az evangélium beszél.

Szinte minden esetben ugyanaz a minta: teljesen egyszerű názáreti élet, barátság a szomszédokkal, nyitottság mindenki felé, az élet-és munkakörülményekben való osztozás.

A názáreti lelkiség a Szentcsalád életéből táplálkozik, és főleg magából Jézus személyéből, abból, ahogyan élt és beszélt, ahogyan szerette a szegényeket és a társadalom kirekesztettjeit, ahogyan tanított. Jézus egész élete folyamán, a Getszemániig és a keresztségig a „názáreti Jézus” marad.

A már igen idős **Jacques Maritain** a *„Jézus Kistestvérei hivatásával kapcsolatban”* című művében így írt: „Mit akarnak az emberek legelőször is? Mire van szükségük elsősorban? Arra, hogy szeressék őket, hogy elismerjék őket, hogy emberként bánjanak velük, hogy érezzék, elismerik minden belső értéküket. Ehhez nem elegendő azt mondani:» szeretlek benneteket«. Ellenkezőleg, az sem elég, hogy jótékonykodunk értük. Velük együtt kell létezni, a szó legszorosabb értelmében.”

Akár egyedül, akár néhány testvéreddel élsz, mindig és mindenben a názáreti életesség lebegjen szemed előtt, a maga egyszerűségében és nagyvonalúságában.

Ahogy a Názáretinek - ne legyen habitusod, ahogy a Názáretinek, neked se legyen klauzúrád; ahogy a Názáreti - te is élj település közelében, elvegyülve az emberek között; ahogy a

názáreti Jézus - dolgozz te is legalább napi nyolc órát (fizikai munkát vagy egyéb, de lehetőleg kétkézi munkát); s végezetül, ahogy a názáreti Jézusnak se volt - se nagy földed, se nagy házad, se semmiféle bőséged ne legyen; mindenben, még az adakozásban is légy szegény. Egyszóval mindenben; a názáreti Jézus.

Ne szervezz hát sose, egyszerűen készíts szállást Jézus kistestvérei számára. Ha egyedül élsz, élj úgy, mintha mindörökké a magány lenne a sorsod, ha meg két-három társaddal, vagy többedmagaddal, akkor is tégy úgy, mintha sohase lehetnétek többen. Imádkozzál, mint Jézus, úgy mint Jézus, s ahogy ő, szánj bőséges időt az imára, amint ő, szánj bőséges időt kétkézi munkára, ami éppen nem az imától elvont, hanem az imának szentelt idő. Naponta hűségesen mondd el a breviáriumot és a rózsafüzért. Szeresd Jézust teljes szívedből..., s iránta való szeretetből felebarátodat, mint önmagadat. A názáreti élet mindenütt megvalósítható: éld ott, ahol felebarátodért a legtöbbet tehetsz.

Károly, Jézus testvére tökéletesen megvalósította e hivatást. Fokozatosan jutott el idáig, s akkor is, először csak átmeneti állapotnak tekintette, mert különösnek tűnt előtte, hogy meg kell válnia a magányos, klauzúrás lélettől.

Vajon miért vet föl napjainkban olyan nagy problémát az az egyszerű tény, hogy valaki mesterséget választ, elhatározza, hogy béréből él, mert szegény akar lenni, igazi szegény, mint a proletár? Mióta Jézus kétkézi munkásként élt, az idők során hány meg hány szent tette meg ezt a lépést, szeretettől indítatva. Manapság meg ha valaki össze akarja kapcsolni a szerzetesi állapotot a munkásélettel, máris felmerül a kétely: vajon jogos-e az ilyen élet? A kérdés világosan megfogalmazva így hangzik: a XX. században vajon lehetlenné vált-e Jézus Evangéliuma szerinti egyszerű életet élni a szegények között, és csupán a napi keresetre támaszkodni anélkül, hogy azt kellene éreznünk, már magával e pusztá ténnyel kizártuk magunkat azokból a feltételekből, melyeket az Egyház támaszt az autentikusan szerzetesi életet illetően? Vajon a sivatag első aszkétái nem dolgoztak-e épp úgy, mint a többi szegény, a kisemberek tömegében elvegyülve, annak valóságos részét alkotva, nem árulták-e mindennapi munkájuk gyümölcsét a piacokon? Assisi Szent Ferenc és első társai vajon nem vegyültek-e el az alázatosak tömegében, melytől sem öltözkük sem életmódjuk nem

választotta el őket, és akik között a legmegvetettebb, a semmibe vett munkát is végezheték?

Túlságosan könnyű lelki szegénységről beszélni, kegyes szavakat hangoztatni, miközben semmink sem hiányzik, biztonságos lakhelyünk van, teli éléskamránk és bankszámlánk.

Nem, ne kergessünk illúziókat, és ne változtassuk meg a Jézus által mondott legértékesebb dolgok jelentését.

A szegénység az szegénység, és az is marad, és nem elégséges szegénységi fogadalmat tenni, hogy lélekben szegények legyünk.

A mai élet megbotránkoztatja a szegények lelkét, és hogy ennek véget vessünk, jobb lenne, ha kevesebbet beszélénk a tisztaság szokásos témájáról, és a fő hangsúlyt arra a boldogságra helyeznénk, amelyet az a veszély fenyeget, hogy elsöpri az úgynevezett „keresztény életvitel” valósága.

Ha igaz, mint ahogyan igaz is, hogy a törvény tökéletessége az irgalmasságban rejlik, ezt a tökéletességet kell elérnem javaimban, gazdagságomban, különben nem fogom megismerni a boldogságot.

Ha szeretek, ha valóban szeretek, hogyan tudom elviselni, hogy az emberiség harmadát éhhalál fenyegeti, miközben én megőröm teljes biztonságomat és gazdasági stabilitásomat? Ha így teszek, jó keresztény leszek, de biztosan nem válok szentté. Manapság pedig túltengenek a jó keresztények, miközben a világnak szentekre van szüksége.

Ma arra van szükség, hogy el tudjuk fogadni a bizonytalanságot, vállaljunk olyan helyzeteket, amikor némi aggodalommal mondjuk, hogy „mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma”, mert üres a kamra. Arra van szükség, hogy képesek legyünk méricskélés nélkül adni, Isten és a felebarátunk iránti szeretetből, és főként, hogy lelkünk szegény egén tartsuk nyitva az élő hit nagy ablakát a mindenható Isten gondoskodása felé.

Elválaszthatatlan egymástól a szemlélődés és a szegénység.

Nem lehet bensőséges kapcsolatba lépni a betlehemi Jézussal, a száműzött Jézussal, a Názáretben dolgozó Jézussal, az apostol Jézussal, aki nem tudja hová lehajtani a fejét, a keresztre feszített Jézussal anélkül, hogy megvalósítottuk volna az anyagi dolgoktól való elszakadást, amelyet ő megélt és ünnepélyesen hirdetett.

Nem fogjuk egy csapásra elérni a szegénységnek ezt az édes boldogságát. Az élet kevés ahhoz, hogy teljes mértékben

megvalósítsuk, de foglalkozni kell vele, elmélkedni kell róla, imádkozni kell érte.

Jézus szegény volt, munkásember volt. Ezt a tényt senki sem cáfolhatja. Isten fia, aki szabadon választhatott - ahogyan senki más -, nemcsak édesanyát és népet választott, hanem társadalmi helyzetet is, és bérből élő mesterember akart lenni.

Kevesen foglalták össze olyan jól a mindennapi dolgokban rejlő szentséget, mint **Gandhi**. Így ír a nagy indiai misztikus: „Ha nem ugyanaz a hívő élet valósul meg, amikor kezed elmerül a mosogatódézsában, amikor fújod a tüzet, hogy felszítsd, amikor végtelen hosszú számsorok követik egymást a könyvelő asztalán, amikor napégetten belesüppedsz a rizsföld iszapjába, amikor az olvasztókemence előtt állsz, mint amikor kolostorban imádkozol, akkor a világnak sosem lesz része a megváltásban.”

Még valamit szeretnék érinteni Názárettel kapcsolatban, főként azok számára, akik úgy gondolják, hogy az evangéliumot megfelelő eszközök és pénz nélkül nem lehet hirdetni.

Maga Jézus volt az üzenet hordozója, ő maga volt a legfelsőbb értelem, aki ki tudta gondolni a legjobb módot, hogy megértesse magát, és megvalósítsa Isten tervét. És mit tett?

Nem nyitott kórházakat, nem alapított árvaházakat: testet öltött, tagja volt egy népnek, és elsőként élte meg köztük az üzenetet a maga teljességében.

Názáret a cselekvést megelőző felkészülés, az ima, az áldozat, a csönd, az Istennel töltött bensőséges élet ideje. A hosszas magány, a megtisztulás, az emberek megismerésének, az elrejtőzés gyakorlásának ideje, egyszóval mindazé, aminek alapján kereszténynek mondhatjuk magunkat.

Názáret - Az a mód, ahogyan harminc évig vagy az emberi létezés számára rendelkezésre álló leghosszabb ideig kell élnünk a hit, a remény és a szeretet olvasztótégelyében.

(A válogatás az *Emberek között* és a *Levelek a sivatagból* című könyvek alapján készült.)